

Principy pomáhají sociálním podnikatelům držet směr

Principy sociálních podniků nabízí bezpečný prostor pro vznik a vedení dlouhodobě udržitelného podnikání s pozitivním společenským dopadem. Jak konkrétně principy pomáhají a proč je důležité se o ně umět opřít?

Sociální podniky jsou organizace, které se zaměřují na dosahování sociálních a environmentálních cílů prostřednictvím podnikání. Jejich hlavním cílem není zisk, ale konkrétní společenský dopad. Sociální podniky využívají podnikatelského přístupu a zároveň řeší aktuální problémy společnosti, často na lokální úrovni, a přináší nová a inovativní řešení. Jejich počet roste, ale v rámci stávajícího společenského uspořádání v České republice stále hledají své stabilní místo a uznání odborné i laické veřejnosti. Proto TESSEA přichází s upravenou sadou základních principů, které pojmenovala na základě dlouholetých zkušeností jednotlivých členů. Máme zato, že to jsou právě principy, které orientaci ve světě sociálních podniků usnadňují. Vychází z evropských zkušeností, zároveň ale zohledňují místní praxi. Na samotné principy pak navazují konkrétní aktivity TESSEA, případně dalších subjektů, které s principy dále pracují.

Základní recept pro každého sociálního podnikatele

Můžeme si představit sociální podnik jako kuchyni. TESSEA nabízí skrze principy sociálních podniků seznam základních ingrediencí a jejich doporučený poměr. Na základě tohoto základního receptu bude každý začínající motivovaný kuchař schopen uvařit takový pokrm, který nasytí potřeby daného regionu či cílové skupiny a nikomu z něj nebude druhý den špatně. Zkušený kuchař pak přidá koření a časem dokáže upravit i technologický postup nebo investuje do vybavení kuchyně. Jako u každého dobrého jídla, je důležité ochutnávat, přizpůsobovat a upravovat recept, dokud se nedosáhne požadovaného výsledku. V případě sociálního podniku je důležité neustále hodnotit a upravovat nejen jeho sociální a environmentální dopad, ale také další principy, aby se dosáhlo nejlepších výsledků pro společnost a pro podnik samotný. Chutnat by mělo všem.

I cesta může být cíl

Principy sociálních podniků nabízí základní orientaci a myšlenkový rámec pro vlastní úvahy každého sociálního podnikatele a není nutné naplnit veškeré principy okamžitě. Neměly by podniky svazovat, cílem je naopak nabídnout směr. Vedou sociální podnikatele k tomu, aby byli schopni jasně definovat společenský problém, na který podnik reaguje a umí jej řešit skrze udržitelné podnikání. Pokud pak půjdeme pod povrch, měli bychom vidět živý organismus, který se dokáže přizpůsobit potřebám zaměstnanců a rozvíjí jejich kompetence, má nastavený demokratický způsob vedení a v rozhodování není závislý na veřejné správě. Zároveň ve svém provozu respektuje šetrný přístup k životnímu prostředí.

Každodenní práce sociálních podnikatelů

Sociální podniky, jejichž základy jsou pevné jak v oblasti hodnot, tak ve vedení, jsou odolné a schopné reagovat rychle na vnitřní i vnější výzvy. Ohromná síla sociálních podniků spočívá ve schopnosti dlouhodobě kombinovat různé zdroje financování. Tím, že se většinou jedná o mikro, malé nebo střední podniky, které mají dobrou znalost potřeb komunit v místě, kde působí, zohledňují lépe lokální potřeby a pokud je třeba, rychle se přizpůsobí poptávce. Tato odolnost se ukázala například v době pandemie Covid19.

Musí být všechny sociální podniky integrační?

Skrze jasně definované principy by měl být každý schopen odlišit sociální podnikání od dalších forem společensky prospěšných aktivit, jako jsou firemní CSR projekty, doplňkový prodej produktů neziskových organizací nebo ekonomická činnost podniku, který čerpá podporu podle zákona o zaměstnanosti v rámci chráněného trhu práce. Není nezbytně nutné, aby sociální podnik zaměstnával osoby se znevýhodněním, pokud se zaměřuje na řešení jiného společenského nebo environmentálního problému, proto TESSEA rozlišuje mezi obecným a integračním sociálním podnikem. Pro každý typ sociálního podniku je definovaná vlastní sada principů.

Podpora a kultivace ekosystému

Principy také vytváří podpůrné prostředí pro celý ekosystém sociálních podniků, hledají společnou řeč pro rozmanité hráče tak, aby byli schopni se navzájem podpořit, sdílet zkušenosti a v ideálním případě táhnout za jeden provaz a prosazovat své společné zájmy. Pokud budou principy žité a sdílené napříč rozmanitým světem sociálních podniků, bude možné lépe a koordinovaně komunikovat reálný dopad společensky prospěšných podniků. Díky tomu bude možné prosazovat systémová opatření na podporu sociálních podniků na úrovni státu.

Autorka textu:

Lucie Matoušková Lankašová (zástupkyně členské organizace [Kokoza](#))